

Ensimmäinen kirje Tessalonikalaisille

Aramea-suomi interlinear, critical text 1920. Paavalin äidinkielenen teksti loppuu sanoihin, "kirjoitettu Ateenassa ja lähetetty Timoteuksen käsien kautta". Suomennettu tammikuussa 2015.

1:1 פולוס וסלונוס וטימתאס לעדתא דתסלוניקיא

Thessalonikia'n seurakunnalle Timotheos ja Silvanus ja Paulos .

דבאלהא אבא ובמרן ישוע משיחא טיבותא

siunaus Messias Jeshua herrassamme ja isä Jumalassa joka

עמכון ושלמא:

rauha ja kanssanne

Paulos ja Silvanus ja Timoteus, sille tessalonikalaisten seurakunnalle, joka on isässä Jumalassa, ja meidän Herrassamme Jeshuassa, Messiaassa. Siunaus ja rauha teidän kanssanne!

Koska esim. *Jehudia* on "juutalaiset", samalla perusteella tessalonikalaiset.

2 מודינן לאלהא בכלזבן על כלכון ומתדכרינן לכון

teille meitä muistutetaan ja teistä kaikista ajat kaikessa Jumalalle kiitämme .

בצלותן אמינאית:

jatkuvasti rukouksessamme

Me kiitämme Jumalaa koko ajan teistä kaikista, ja jatkuvasti meitä muistutetaan teistä, meidän rukouksessamme.

3 ועדהינן קדם אלהא אבא עבדא דהימנותכון ועמלא

vaivannäkö ja uskollisuutenne teot isä Jumala edessä muistamme ja .

דחובכון ומסיברנותא דסברכון דבמרן ישוע משיחא:

Messias Jeshua herrassamme joka teidän toivonne joka kärsivällisyys ja rakkautenne

Ja me muistamme isän Jumalan edessä niitä teidän uskollisuutenne tekoja ja vaivannäköä, ja teidän rakkauttanne, ja sitä kärsivällisyyttä, joka on teidän toivomme meidän Herrassamme Jeshuassa, Messiaassa.

4 ידעינן גיר גביותכון אחי חביבוהי דאלהא:

Jumalan rakastetut veljeni valitsemisenne sillä tunnemme .

Sillä me tunnemme, veljeni, teidän valitsemisenne – te Jumalan rakastetut!

5 מטל דמסברנותן לא הוא במלא בלחוד הות לותכון

luonanne oli yksin puheessa ollut ei toivon sanomamme koska .

אלא אף בחילא וברוחא דקודשא ובפיסא שרירא אף

myös totuus varmuudessa ja pyhyyden hengessä ja voimassa myös vaan

אנתון ידעין אנתון איכנא הוין בינתכון מטלתכון:

teidän tähtenne keskuudessanne olimme samoin te tunnette te

Koska meidän toivon sanomamme ei ollut yksin puheessa, siellä teidän luonanne, vaan myös voimassa ja pyhässä hengessä, ja sen totuuden varmuudessa. Myös te tiedätte, että sillä tavalla me olimme teidän keskuudessanne, teidän tähtenne.

Kreikassa on suuri varmuus. Se olisi arameaksi פיסא רבותא. Sanoilla ei ole juurikaan mitään yhteistä, paitsi kirjainten lukumäärä. Jos teksti olisi kreikasta käännetty, miksi tässä ”totuus”?

6 ואנתון בן אתדמיתון ובמרן דקבלתון מלתא באולצנא

ahdistuksessa sana vastaanotitte jonka herrassamme ja jäljittelitte meitä te ja .

רבא ובחדותא דרוחא דקודשא:

pyhyyden hengen ilossa ja suuri

Ja te jäljittelitte meitä ja meidän Herraamme, vastaanottaen sen sanan suuressa ahdistuksessa ja pyhän hengen ilossa.

Dmaa on ”olla jonkin kaltainen”, ja siitä johdettu sana. Jäljitellä, pyrkiä samanlaiseksi. Kyse on enemmän kuin seuraamista. Jos alku olisi kreikasta käännetty, siinä lukisi ונתון בתרן אתו

7 והיותון דמותא לכלהון מהימנא דאית במקדוניה

Makedonia'ssa ovat jotka uskovat heille kaikille esimerkki olitte ja .

ובאכאיא:

Akaia'ssa ja

Ja te olitte esimerkki kaikille niille uskville, jotka ovat Makedoniassa ja Akaiassa.

8 מנכון גיר אשתמעת מלתה דמרן לא בלחוד

yksin ei herramme sanansa kuultu sillä teistä .

במקדוניה ובאכאיא אלא בכל אתר הימנותכון

uskollisuutenne paikka kaikessa vaan Akaia'ssa ja Makedonia'ssa

דבאלהא אשתמעת איכנא דלא נסתנק דנאמר

sanova että tarvitse ettei samoin kuultu Jumalassa joka

עליכון מדם:

asia teistä

Sillä teistä on kuultu meidän Herramme sanaa, ei yksin Makedoniassa ja Akaiassa, vaan kaikissa paikoissa, jotka ovat Jumalassa, on kuultu samoin, ettei teistä tarvitse mitään puhuakaan!

Kreikassa on jakeessa valtava määrä lukueroja, mutta selkeä "kuultu" on korvattu muilla termeillä.

9 הנון גיר משתעין אינא מעלנא הוא לן לותכון ואיכנא

kuinka ja luonanne meille oli selostus millainen kertovat sillä he .

אתפניתון לות אלהא מן דחלת פתכרא דתפלחון

palvelisitte että epäjumala kunnioittamisesta Jumala luokse käänsitte kasvonne

לאלהא חיא ושרירא:

totuus ja elämä Jumalalle

Sillä he kertovat, millainen sanoma meillä oli teidän luonanne, ja kuinka te käänsitte kasvonne Jumalan luokse, epäjumalan palvonnasta, että te palvelisitte elämän ja totuuden Jumalaa.

¹⁰ כד מסכיתון לברה מן שמיא לישוע הו דאקים

nostatti että hän Jeshualle taivaista poikaansa odotatte kun .

מן בית מיתא דהו מפצא לן מן רוגזא דאתא:

tuleva joka vihasta meidät pelastaa hän joka kuolleet huoneesta

Odottaessanne taivaista hänen poikaansa Jeshuaa, häntä, joka hän nosti kuolleiden huoneesta, häntä, joka pelastaa meidät siitä vihasta, joka on tuleva.

2:1 ואנתון ידעין אנתון אחי דמעלנן דלותכון לא הוא

ollut ei luoksenne joka saapumisemme veljeni te tiedätte te ja .

סריקאית הוא:

oli turhasti

Ja te tiedätte, veljeni, meidän saapumisemme, joka ei teidän luoksenne ollut turhaa!

² אלא לוקדם חשנן ואצטערנן איך דייעיתון בפיליפוס

Filippos'ssa tiedätte että kuin halveksittiin ja kärsimme ensin vaan .

והידין באגונא רבא מללן עמכון בפרהסיא דאלהן

Jumalamme rohkeudessa kanssanne puhuimme suuri kamppailussa silloin ja

סברתה דמשיחא:

Messiaan toivon sanomansa

Vaan me ensin kärsimme, ja meitä halveksittiin, niin kuin tiedätte, Filippos'ssa, ja silloin, siinä suuressa kamppailussa, me puhuimme teidän kanssanne, meidän Jumalamme rohkeudella, Messiaan toivon sanomaa.

³ בויאן גיר לא הוא מן טעיותא אפלא מן טנפותא

saastaisuudesta eikä myös eksytyksestä ollut ei sillä lohdutuksemme .

אפלא בנכלא:

valheessa eikä myös

Sillä meidän lohdutuksemme ei ollut eksytyksestä, eikä saastaisuudesta, eikä valheessa!

4 אלא איך מא דבקינן לאלהא דתתהימן סברתה

toivon sanomansa uskottu että Jumalalle meidät koeteltiin kun kuin vaan .

הכנא ממללינן לא איך דלבני אנשא נשפר אלא

vaan kaunistaisimme ihmislapsille joka kuin ei puhumme siten

לאלהא הו דבקא לבותן:

sydämemme tutkii joka hän Jumalalle

Vaan niin kuin meidät oli koeteltu Jumalalle, että hänen toivon sanomansa uskottiin meille,, me puhumme siten, ettemme näytä kauniilta ihmislapsille, vaan Jumalalle, hänelle, jotka tutkii meidän sydämemme.

5 אפלא גיר ממתום אתחשחן בממללא שדלא

taivuttelu puhuessa käyttäneet milloinkaan sillä eikä myös .

איך דידיעין אנתון ולא בעלתא דינונתא אלהא סהד:

todistaa Jumala ahneuden aikomuksessa eikä te tiedätte että kuin

Sillä me emme milloinkaan käyttäneet puheessa taivuttelua, niin kuin tiedättekin, eikä ahneus suunnitelmissa – sen todistaa Jumala.

6 ולא בעין שובחא מן בנינשא לא מנכון ולא

eikä teistä ei ihmislapsista kirkkaus etsi emmekä .

מן אחרנא כד משכחין הוין יקירא למהוא

olemaan kunnioitettu olemme pystyneet kun toisista

איך שליחא דמשיחא:

Messiaan lähettiläs kuin

Emmekä me etsi kirkkautta ihmislapsilta, emme teiltä emmekä toisilta, kun olemme voineet, vaan olemaan kunnioitettavia, niin kuin Messiaan lähettiläät.

Kreikka käyttää kunnian tilalla raskasta taakkaa, βάρος. Se sana on hebrean ja aramean toissijainen merkitys, "painoarvo", tällainen käännösero puhuu aina seemiläisen alkutekstin puolesta.

7 אלא הוין בינתכון מכיכא ואיך מרביניתא

imettäjä kuin ja nöyryys keskuudessanne olimme vaan .

דמחבבא בניה:

lapsensa iloitsee joka

Vaan me olimme teidän keskuudessanne nöyryydessä, ja kuin imettäjä, joka iloitsee lapsestaan.

8 הכנא אף חנן מחבבינן ומסוחינן למתל לכון

teille antamaan ikävöimme ja iloitsemme me myös siten .

לא בלחוד סברתה דאלהא אלא אף נפשן מטל

koska sielumme myös vaan Jumalan toivon sanomansa yksin ei

דחביבין אנתון:

te rakkaamme että

Siten me myös iloitsemme, ja ikävöimme antaa teille – ei ainoastaan Jumalan toivon sanomaa – vaan myös meidän sielumme, koska te olitte meidän rakkaitamme.

Myös kreikka käyttää sielua. Suomalaisessa henki. Termejä ei saisi sekoitella...

9 עהדין אנתון גיר אחין דלאין הוין ועמלין בעבד אידין

kättemme työssä vaivaa näemme ja olemme raadamme että veljemme sillä te muistatte .

בלליא ובאיממא דעל חד מנכון לא נאקר:

taakoittava ei teistä yksi ylle että päivässä ja yössä

Sillä te, vejemme, muistatte, että me raadamme ja näemme vaivaa kättemme työssä, yöt ja päivät, ettemme taakoittaisi teistä yhtäkään.

10 אנתון סהדין ואלהא איכנא אכרזן לכון סברתה

toivon sanomaansa teille saarnasimme kuinka Jumala ja todistajat te .

דאלהא דכיאת וכאנאית ודלא רשין הוין

olimme pahuus ilman ja oikeamielisesti ja puhtaasti Jumalan

לות כלהון מהימנא:

uskovat he kaikki luokse

Te todistatte, ja Jumala, kuinka me julistimme teille Jumalan toivon sanomaa puhtaasti ja oikeamielisesti, ja olimme virheettömiä kaikkia uskovia kohtaan.

11 איכנא דידיעין אנתון דמן חד חד מנכון איך אבא

isä kuin teistä yksi yhdestä että te tiedätte että samoin .

מן בנוהי בעין הוין ומלין הוין בלבכון ומסהדינן לכון:

teille todistimme ja sydämissämme olemme täydet ja olemme pyydämme lapsistaan

Samoin te tunnette teistä toinen toisenne, niin kuin isä lapsensa, ja me täytimme teidän sydämiänne, ja sitä me todistimme teille.

12 דתהלכון איך דיאא לאלהא הו דקרכון למלכותה

kuningaskunnalleen teidät kutsui joka hän Jumalalle sopivaa joka kuin vaeltaisitte että .

ולשובחה:

kirkkaudelleen ja

Että te vaeltaisitte, niin kuin on sopivaa Jumalalle, hänelle, joka kutsui teidät kuningaskuntaansa ja hänen kirkkauteensa.

Sopiva on kreikassa ihan hyvä vastine, mutta sanakirjat laittavat sen ”arvolliseksi”, jota kyseinen sana ei kuitenkaan tarkoita, ja suomalainen menee taas KJV sanavalinnan mukaan.

13 מטל הנא אף חנן מודינן אמינאית לאלהא דמלתא

sanan Jumalalle amen'sti kiitämme me myös tämä tähden .

דאלהא דקבלתון מנן לא הוא איך מלתא דבנינשא

ihmislasten sana kuin ole ei mistä vastaanotitte jonka Jumalan

קבלתונה אלא איכנא דאיתיה שריראית מלתא

sana todellisesti se on joka samoin vaan sen vastaanottaneet

דאלהא והי בעבדא מסתערא בכון באילין דמהימנין:

uskovat jotka niissä teissä harjoittaa teoissa se ja Jumalan

Tämän tähden me myös totisesti kiitämme Jumalaa, Jumalan sanan tähden, jonka te vastaanotitte, ettekä vastaanottaneet sitä kuin ihmisten sanana, vaan sillä tavalla kuin se todellisesti on Jumalan sanaa, ja se saa teidät harjoittamaan tekoja niitä kohtaan, jotka uskovat.

14 אנתון דין אחי אתדמיתון לעדתא דאלהא דביהוד

Jehud'ssa Jumalan seurakunnalle jäljittelitte veljeni mutta te .

הלין דבישוע משיחא דהכן סיברתון אף אנתון

te myös kestätte siten että Messias Jeshuassa jotka nämä

מן בני שרבתכון איכנא דאף הנון מן יהודיא:

Jehudiasta he myös jotka samoin sukukuntanne lapsista

Mutta te, veljeni, jäljittelitte sitä Jumalan seurakuntaa, joka on Juudeassa, näitä, jotka ovat Jeshuassa, Messiaassa, että samoin tekin joudutte kestämään oman sukukuntanne lapsia, samoin kuin hekin juutalaisia.

15 הַנּוֹן דְּלִמְרֵן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא קְטִלוּ וּלְנַבִּיאַ דְּמִנְהוֹן

heistä jotka profeetoille ja tappoivat Messias Jeshua herrallemme jotka nämä .

וּלְן רַדְפוּ וּלְאֵלֵהָא לֹא שְׁפָרִין וְעִבְדִּין סְקוּבֵלָא

vastustavat tehdyt ja kauniit ei Jumalalle ja vainoavat meille ja

לְכֻלְהוֹן בְּנֵי אַנְשָׁא:

ihmislapset heille kaikille

Nämä, jotka meidän Herramme Jeshuan, Messiaan, tappoivat, ja ne profeetat, jotka olivat heistä, ja meitä vainoavat, eivätkä ole Jumalalle kauniita, ja tekemällä vastustavat kaikkia ihmislapsia!

16 דְּכֻלִּין לְן דְּנִמְלֵל עִם עִמְמָא דְּנַחֵן לְמִשְׁלֵמוּ חֻטְהִיָּהוֹן

heidän syntejään täydellistämään eläisivät että kansa kanssa puhuisi että meitä kieltävät .

בְּכֻלְזִבְן מִטֵּי דִין עֲלִיָּהוֹן רוּגְזָא עֲדִמָּא לְחֻרְתָּא:

lopulle saakka viha ylleen sillä koittanut ajat kaikessa

He kieltävät meitä puhumasta kansan kanssa, että he saisivat elää, täydellistääkseen syntejään koko ajan, sillä heidän ylleen on koittanut viha, siihen loppuun saakka.

17 חֲנֵן דִּין אַחִין הוּיִן יִתְמָא מְנַכּוֹן זְבִנָּא דְּשַׁעְתָּא

hetken aikaa teistä orvot olemme veljemme mutta me .

בְּאַפִּין וּלֹא בְּלִבְן וִיתִירָאִית אַתְחַפְטֵן לְמַחְזָא אַפִּיכּוֹן

kasvonne näkemään ahkeroimme runsaasti ja sydämessämme eikä kasvoissamme

בְּחֻבָּא סְגִיָּא:

paljon rakkaudessa

Mutta me, veljemme, olemme hetken aikaa orvoja teistä, kasvojemme puolesta, ei sydämessämme, ja me runsaasti ahkeroimme päästä näkemään teidän kasvonne, suurella rakkaudella.

Kreikassa rakkauden tilalla on ikävä, halu.

18 וצבין דנאתא לותכון אנא פולוס חדא זבן

kerran yksi Paulos minä luoksenne tuleva että tahdomme ja .

ותרתין ועוכני סטנא:

satana minua esti ja kahdet ja

Ja me tahdomme, että tulisimme luoksenne. Minä, Paulos, yhden, ja kahdenkin kerran, ja saatana esti minua!

Kreikassa "esti meitä". עוכני ; minua, ja meitä; עוכנן – vain viimeinen kirjain eroaa. Kreikasta sanamuotoja ei voi mitenkään lukea väärin. Meitä; ἡμᾶς , minua; ἐγώ.

19 אינו גיר סברן וחדותן וכלילא דשובהרן אלא

vaan kirkkaudemme kruunu ja ilomme ja toivomme sillä mikä .

אן אנתון קדם מרן ישוע במאתיתה:

tulemuksessaan Jeshua herramme edessä te myös

Sillä mikä onkaan meidän toivomme ja ilomme, ja meidän kirkkaudemme kruunu, ellette myös te, meidän Herramme Jeshuan edessä, hänen tulemuksessaan!

20 אנתון אנון גיר תשובחתן וחדותן:

ilomme ja kirkkaudemme sillä ovat te .

Sillä te olette meidän kirkkaudemme ja ilomme!

3:1 ומטל דלא חמסנן צבין למפש באתנוס בלחודין:

yksinämme Athenos'ssa viipymään tahdoimme loukanneet emme että koska ja .

Ja koska emme tahtoneet olla tahdonvastaisia, viivymme Ateenassa yksinämme.

Chamas on ensisijaisesti väkivalta, mutta vastentahtoinen, väkisin, ym. "Hamas".

2 ונשדר לותכון לטימתאוס אחון ומשמשנא דאלהא

Jumalan srk-palvelija ja veljemme Timotheos'n luoksenne lähettävä ja .

ומעדרנן בסברתה דמשיחא דנשררכון ונבעא מנכון

teistä pyytävä ja teitä todellistava että Messiaan toivon sanomassaan auttajamme ja

על הימנותכון:

uskollisuutenne ylle

Ja lähettää teidän luoksenne Timoteuksen, meidän veljemme ja Jumalan seurakuntapalvelijan, ja meidän auttajamme Messiaan toivon sanomassa, että tulisi teille todellisemmaksi, ja kysyisi siitä teidän uskollisuudestanne.

וּשְׁדַרְנָן "מינא וולן לַהֲתֵיבָא", futuuri, kreikassa monikon imperfekti; וּשְׁדַרְנָן.

3 דלא אנש מנכון תתקטע לה באולצנא הלין אנתון גיר

sillä te nämä ahdistuksessa hänelle lannistuisi teistä ihminen ettei .

ידעין אנתון דלהדא הו סימינן:

meidät antanut hän tälle että te tiedätte

Ettei kukaan teistä lannistuisi ahdistuksessa, sillä te nämä tiedättekin, että tähän meidät on annettu.

4 אף כד לותכון הוין גיר קדמן אמרן לכון דעתידינן

tulisimme että teille sanoimme ennalta sillä olemme luonanne kun myös .

למתאלצו איכנא דידיעין אנתון דהוא:

oli joka te tiedätte että samoin ahdistetuiksi

Sillä silloinkin, kun olimme teidän luonanne, me edeltä sanoimme teille, että me tulisimme ahdistetuiksi, samoin te tiedätte tapahtuneenkin.

5 מטל הנא אף אנא לא חמסנת עדמא דשדרת דאדע

tiedän että lähetin jonka ennenkuin kestänyt en minä myös tämä tähden .

הימנותכון דדלמא ננסיכון מנסינא ונהוא עמלן סריקא:

arvoton raatamisemme olisi ja kiusaaja teitä kiusaisi mitään ettei uskollisuutenne

Tämän tähden en minäkään voinut kestää, ennenkuin täytyi lähettää hänet, että saisin tietää teidän uskollisuutenne, ettei mikään kiusaaja teitä kiusaisi, ja meidän raatamisemme olisi arvotonta.

6 השא דין מן דאתא לותן טימתאוס מן צאדיכון וסברן

antoi toivon ja keskuudestanne Timotheos luoksemme tullut että kun mutta nyt .

על הימנותכון ועל חובכון ודאית לותכון עוהדנן טבא

hyvä muistomme luoksenne on että ja rakkautenne ylle ja uskollisuutenne ylle

בכל עדן וסוין אנתון למחזין איכנא דאף חנן לכון:

teille me myös että samoin meidät näkemään te haluatte ja Eeden kaikessa

Mutta nyt, kun Timoteus on tullut meidän luoksemme teidän keskuudestanne, ja antoi toivoa teidän uskollisuudestanne ja rakkaudestanne, ja että meidän muistomme teidän luonanne on hyvä joka paikassa, ja te haluatte nähdä meitä; samoin me myös teitä!

7 מטל הנא אתביאן בכון אחין על כלהין עקתן

vastustukset ne kaikki yli veljemme teissä lohdutetut tämä tähden .

ואולצנין מטל הימנותכון:

uskollisuutenne tähden ahdistukset ja

Tämän tähden me olemme lohdutetut teidän kauttanne, veljemme, yli kaikkien vastustusten ja ahdistusten, teidän uskollisuutenne tähden!

8 והשא הו חיינן אן אנתון תתקימון במרון:

herrassamme seisoisitte te jos elämme se nyt ja .

Ja nyt me niin tunnemme elävämme, jos te seisotte meidän Herrassamme!

9 אֵיִדָּא גִיר תּוֹדִיתָא מִשְׁכַּחֲיִנָן לְמַפְרַע חֲלִפִּיכּוֹן לְאַלְהָא

Jumalalle puolestanne antaa hedelmää pystymme kiitos sillä millainen .

עַל כָּל חֲדוֹתָא דְחַדִּינָן מִטְּלַתְכוּן:

teidän tähtenne iloitsemme jolla ilo kaikki ylle

Sillä millaista kiitosta me pystyisimmekään antamaan Jumalalle teidän puolestanne, kaikesta siitä ilosta, jolla me teidän tähtenne iloitsemme!

10 אֵלָא דְקִדְמָא אֵלְהָא יִתִּירָאִית נִתְכַשֵּׁף בְּלַיָּא

yössä rukoilisimme runsaasti Jumala edessä että vaan .

וּבְאַיִמָּא דְנַחְזָא אֲפִיכּוֹן וְנִגְמוֹר מָא דְחִסְרָא

puute että mitä täydellistyvä ja kasvonne näkevä että päivässä ja

הַיִּמְנוֹתְכוּן:

uskollisuutenne

Vaan että me Jumalan edessä runsaasti rukoilisimme yöt ja päivät, että näkisin teidän kasvonne, ja tulisi täydelliseksi se, mikä on se teidän uskollisuutenne puute.

Rukous tässä on harvinainen kash'shaf. Talmud ihmettelee sanaa, ja siinä selitykseksi on annettu, että kyseessä on sellainen rukous, joka vähentää vastustavien henkivaltojen voimaa. Talmudiin kirjatut opetukset olivat kuitenkin pääasiassa Paavalille tuttuja, mutta en tiedä, oliko kirjeen vastaanottajalle.

11 הוּ דִּין אֵלְהָא אֲבוּן וּמֵרֵן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא נִתְרוּן

nopeuttava Messias Jeshua herramme ja isämme Jumala mutta hän .

אֲוֵרַחֵן לוֹתְכוּן:

luoksenne tiemme

Mutta hän, Jumala, meidän isämme, ja meidän Herramme Jeshua, Messias, on nopeuttava meidän tiemme teidän luoksenne!

Nopeuttaa tulee ”juosta”-verbistä. Verbi on yksikössä. Jakeessa tulee se ajatus, että ”Jumala on yksi”, ja ”minä ja isä olemme yksi”, kuten hebreä ja aramea sen Johanneksen jakeen sanovat.

12 ונסגא וניתר חובכון דחד לות חד ודלות כלנש

jokainen luokse että ja yksi luokse yhden rakkautenne rikastuva ja enentävä ja .

איכנא דחנן מחבינן לכון:

teille rakastamme me että samoin

Ja enentyisi ja rikastuisi teidän rakkautenne toinen toistanne kohtaan, ja jokaista kohtaan. Samoin mekin rakastamme teitä!

13 ונקים לבותכון דלא רשין בקדישותא קדם אלהא

Jumala edessä pyhityksessä pahaa ilman sydämenne nostava ja .

אבון במאתיתה דמרן ישוע משיחא דעם

kanssa joka Messias Jeshua herramme tulemuksessaan isämme

כלהון קדישוהי:

hänen pyhänsä he kaikki

Ja kohottaisi teidän sydämiänne, ilman paheita, pyhityksessä, Jumalan, meidän isämme edessä, meidän Herramme Jeshuan, Messiaan tulemuksessa, joka on kaikkien hänen pyhiensä kanssa.

4:1 מכיל אחי בעינן מנכון ומתכשפינן לכון במרן

herrassamme teille rukoilemme ja teistä pyydämme veljeni sen tähden .

ישוע דאיך דקבלתון מנן איכן ולא לכון דתהלכון

vaeltaisitte että teille täytyy kuinka meistä vastaanottaneet että kuin että Jeshua

ותשפרון לאלהא דיתראית תוספון:

kasvaisitte runsaasti että Jumalalle kaunistaisitte ja

Sen tähden, veljeni, me pyydämme ja rukoilemme teidän puolestanne, meidän Herramme Jeshuan kautta, että niin kuin olette meiltä vastaanottaneet, että niin vaeltaisitte, ja olisitte kauniina Jumalalle, että runsaasti kasvaisitte hedelmää.

Pyytäminen on myös esirukousta, rukous tässä on henkivaltojen sitomista, ks.3:10, ja kasvaminen on maanviljelystermi, hedelmän tai sadon kasvattamista.

2 ידעין אנתון גיר אילין פוקדנא יהבן לכון במרן ישוע:

Jeshua herrassamme teille annoimme käskyt ne sillä te tunnette .

Sillä te tunnette ne meidän teille Herramme Jeshuan kautta antamat käskyt.

Suomen kieliopin tähden sanajärjestys näin, ettei tarvitse lisätä sellaisia pronomineja, joita ei alkutekstissä ole. Käskyt monikko, edellinen sana määrittää, muuten se voisi olla määräinen muoto yhdestä tietystä käskystä. Muutamassa kohdassa aramea ei kerro selkeästi, onko monikko vai määräinen muoto, esim. ”jotka Juudeassa ovat, paetkoon sille vuorelle”? Kreikassa *jada*-verbin vastine on aramean ja hebrean lainasana, oida, *oīda* ; joka seemiläisissä kielissä on tietää, tuntea ja ennen kaikkea tuntea ”sydämen tasolla”, kuten rouva Ronning sen opetti.

3 הנו גיר צבינה דאלהא קדישותכון ודתהוון פריקין

eroatte olisitte että ja pyhityksenne Jumalan tahtonsa sillä tämä .

מן כל זניותא:

haureus kaikesta

Sillä tämä on Jumalan tahto, teidän pyhityksenne; ja että olisitte erillänne kaikesta haureellisuudesta.

Jakeen alku kuuluisi edellisen jakeen loppuun. Olla erillään, Snl.17:9.

4 ונהוא ידע אנש אנש מנכון למקנא מאנה

astiansa omistamaan teistä ihminen ihminen tuntee oleva ja .

בקדישותא ובאיקרא:

kunniassa ja pyhityksessä

Ja tuntekoon jokainen teistä oman astiansa pyhityksessä ja kunniassa.

Jae on jatkoa edellisiin. Nyt aramea ei puhu vaimon ottamisesta suoraan, vaan ”astian omistamisesta”, ja tunteminen on myös sitä, kun Adam tunsi Havan (Eevan). KR38 Vaimon ottaminen on tulkinta, jakeessa ei ole edes määritelty sukupuolia, pitäisikö miehen ottaa vaimo vai vaimon mies, vai tarkoitetaanko ihan omaa ruumista.

5 ולא בחשא דרגתא איך שרכא דעממא הנון דלא

ei jotka nämä kansakuntien muut kuin himon tässä eikä .

ידעין לאלהא:

Jumalalle tuntevat

Eikä "tässä ja nyt", himoissa, niin kuin muut kansakunnat, nämä, jotka eivät tunne Jumalaa.

Jakeen alussa aramean sanonta.

6 ולא תהוון משיחין למעבר ולמעלב אנש לאחוהי

veljelleen ihminen hyötymään ja rikkomaan uskaltautuvat olisitte ettei .

בהדא צבותא מטל דמרן הו תבועא על הלין כלהין

he kaikki nämä ylle selvittäjä hän herramme hän koska tahto tässä

איכנא דאף מן קדם זבנא אמרן לכון וסהדן:

todistaneet ja teille sanoneet ajat ennen -sta myös että samoin

Ettette uskalla alkaa rikkomaan ja hyötymään kukin veljestään, koska tämä on se meidän Herramme tahto. Hän on näiden kaikkien selvittäjä, samoin kuin me myös olemme ennenkin sanoneet ja todistaneet teille.

Selvittäjä tai tutkija, mutta ei "kostaja" ainakaan sanatarkasti. Sana vain tässä. Kreikassa on "veljelleen" sanan jälkeen "missään asiassa", arameasta sellainen puuttuu. Kreikasta puuttuu "sanoneet" jakeen lopusta.

7 לא גיר קרכון אלהא לטנפותא אלא לקדישותא:

pyhitykselle vaan saastaisuudelle Jumala teidät kutsui sillä ei .

Sillä Jumala ei kutsunut teitä saastaisuuteen, vaan pyhitykseen.

8 מכיל מן דטלם לא הוא לברנשא טלם אלא לאלהא

Jumalalle vaan sortaa miehelle ole ei sortaa että kuka sen tähden .

הו דיהב בכון רוחה קדישתא:

pyhyys henkensä teissä antaa joka hän

Sen tähden, joka sortaa, ei sorrakaan ihmistä, vaan sortaa Jumalaa, häntä, joka antaa teihin hänen pyhän henkensä.

Sortaa on *tlam*, voi olla myös toisesta hyötyminen, sortamisen kautta.

9 על חובא דין דאחא לא סניקיתון למכתב לכון אנתון

te teille kirjoittamaan teille tarpeen ei veljien mutta rakkaus ylle .

גיר קנומכון מלפא אנתון דאלהא דתחבון חד לחד:

yhdelle yksi rakastaisitte että Jumalan te oppinut olemuksenne sillä

Mutta veljien rakkaudesta minun ei tarvitse teille alkaa kirjoittamaan, sillä teidän olemuksenne on Jumalan opettama, että rakastaisitte toinen toistanne.

Aramean *knoma*, olemus, puuttuu lähes kaikista muista. Kreikan vastaava ”persoona” (aram. *gushma*) edellyttää fyysistä olemusta, arameassa tämä sana ei, vaan kyse on laajemmasta asiasta.

10 אף עבדין אנתון הכנא לכלהון אחא דבכלה

kaikessaan jotka veljet heille kaikille siten te teette myös .

מקדוניה בעא אנא דין מנכון אחי דתיתרון:

rikastuisitte että veljeni teistä mutta minä pyydän Makedonia

Myös siten te teette kaikille veljille, jotka ovat koko Makedoniassa. Mutta minä pyydän teitä, veljeni, että enenisitte siinä.

Jatkoa edellisen jakeen rakkaudesta.

11 ותתחפטון דתהוון שליין וענין בסוערניכון והויתון

olette ja kiertelemisessänne köyhät ja rauhalliset olisitte että ahkerat ja .

פלחין באידיכון איכנא דפקדנכון:

teitä käskimme että kuinka käsienne kautta palvelette

Ja että olisitte rauhallisia, ja köyhien luona kiertelisitte, ja olisitte palvelemassa teidän käsillänne, niin kuin me olemme teitä käskeneet.

Saa'ar on arameassa ensisijaisesti sairaiden luona vierailemista, ympäriinsä kiertelemistä. Lähes kaikki muut kääntävät ”asioiden toimittamiseksi” tai jotain epämääräistä, ”köyhät” on kyllä jokaiselle hepreankin alkeita osaavalle selkeä sana, vaikka hepreassa nunsofit tilalla on tietysti mems.

12 דתהוון מהלכין באסכמא לות בריא ועל אנש

ihminen ylle ja ulkopuoliset luokse säädyllisyydessä vaelluksenne olisitte että .

לא תסתנקון:

riippuvaiset ei

Että teidän vaelluksenne olisi säädyllisyydessä ulkopuolisten luokse, ettekä olisi kenestäkään riippuvaisia.

13 צבא אנא דין דתדעון אחי דעל אילין דדמכין לא

ei nukkuvat jotka ne ylle että veljeni tietäisitte että mutta minä tahdon .

תהוא כריא לכון איך שרכא דאנשא דסברא לית להון:

heille ei ole toivo joilla ihmisten muut kuin teille murheelliset olisitte

Mutta minä tahdon, veljeni, että te tietäisitte niistä, jotka nukkuvat, ettette olisi murheellisia niin kuin muut ihmiset, joilla ei sitä toivoa ole.

KR38 ja monet kreikan tekstit sanovat ”emme tahdo pitää teitä tietämättöminä”.

14 אן גיר מהימנין די שוע מית וקם הכנא אף אלהא

Jumala myös samoin nousi ja kuoli Jeshua että uskomme sillä jos .

לאילין דדמכו בישוע מיתא עמה:

kanssaan tuova Jeshuassa nukkuneet jotka niille

Sillä jos me uskomme, että Jeshua kuoli ja nousi, samoin myös Jumala on tuova hänen kanssaan ne, jotka ovat Jeshuassa nukkuneet.

15 הדא דין אמרינן לכוז במלתה דמרן דחנן אילין

ne me että herramme sanassaan teille puhumme mutta tämä .

דמשתחרינן במאתיתה דמרן דחיינן לא נדרך

viedä edeltä ei elämme jotka herramme tulemuksessaan jäljellejääneet jotka

לאילין דדמכו:

nukkuneet jotka niille

Mutta tämän me puhumme teille meidän Herramme sanan kautta, että me, jotka olemme ne jäljellejääneet siinä meidän Herramme tulemuksessaan, jotka elämme, ei meitä viedä ennen niitä, jotka ovat nukkuneet.

16 מטל דהו מרן בפוקדנא ובקלא דריש מלאכא

enkeli pään äänessä ja käskyssä herramme hän että koska .

ובקרנא דאלהא נחת מן שמיא ומיתא דבמשיחא

Messiaassa jotka kuolleet ja taivaista laskeutuva Jumalan sarvessa ja

נקומון לוקדם:

ensin nousevat

Koska hän, meidän Herramme käskyn kautta, ja sen enkelijohtajan äänen kautta, ja Jumalan pasuunan kautta, on laskeutuva taivaista, ja ne kuolleet, jotka ovat Messiaassa, tulevat nousemaan ensin.

Karna on sanatarkasti sarvi, eri pasuuna kuin sofar.

17 והידין חנן אילין דמשתחרינן דחיינן נתחטף עמהון

heidän kanssaan otetaan pois elämme jotka jäljellejääneet jotka ne me silloin ja .

אכחדא בעננא לאורעה דמרן באאר והכנא בכלזבן

ajat kaikessa siten ja avarassa herramme tapaamiselleen pilvessä yksi kuin

עם מרן נהוא:

oleva herramme kanssa

Ja silloin me, jotka olemme niitä jäljellejääneitä, jotka elämme, viedään pois heidän kanssaan kuin yhtenä pilvenä, meidän Herramme tapaamiseen avaralla paikalla, ja siten me saamme olla kaikki ajat meidän Herramme kanssa.

”Kuin yhtenä pilvenä” on yleinen aramean sanonta midrasheissakin, kun on paljon kansaa koolla. Avaran toinen merkitys on tietysti ilma, joka puhaltaa avaralla paikalla. Joten voi sanoa ”ilmassakin”, mutta kieliopillisesti ilmassa sanotaan לאאר tai yläilmassa, לעלאאר, koska ilma ei ole konkreettinen paikka. Tapaaminen on Snl.7:10, vastaan tulemista.

18 הוּו הכיל מביאין חד לחד במלא הלין:

nämä sanoissa yhdelle yksi lohduttamassa sen tähden olkaa .

Olkaa sen tähden lohduttamassa toinen toistanne näillä sanoilla.

5:1 על זבנא דין ועדנא אחי לא סניקיתון

teille tarpeen ei veljeni Eeden ja mutta ajat ylle .

למכתב לכון:

teille kirjoittaa

Mutta ajoista ja paikoista, veljeni, minun ei tarvitse kirjoittaa teille.

Paikat voi olla yksikön määräisessä muodossa myös Eeden, vrt. hebr. Ha’Eden.

2 **אנתון גיר שריראית ידעין אנתון דיומה דמרן איך**

kuin herramme joka päivänsä että te tunnette todellisesti sillä te .

גנבא בלליא הכנא אתא:

tulee siten yössä varas

Sillä te todellakin tiedätte, että se päivä, joka on meidän Herramme, tulee siten kuin varas yöllä.

3 **כד נאמרון דשלמא הו ושינא והידין מנשליא נקום**

nouseva yhtäkkiä silloin ja tyyneys ja se rauha että sanovat kun .

עליהון אבדנא איך חבלא על בטנתא ולא נמדון:

pakenevat eivätkä raskaana oleva ylle synnytyskivut kuin Abaddon heidän ylleen

Kun sanotaan, että "rauhaa, ja lepoa", ja silloin, yhtäkkiä, nousee se kadotus heidän ylleen, kuin synnytyskivut raskaana olevalle, eivätkä he pääse pakenemaan.

4 **אנתון דין אחי לא הויתון בחשוכא דהו יומא**

päivä se että pimeydessä olette ette veljeni mutta te .

איך גנבא נדרככון:

teidät ottaisi varas kuin

Mutta te, veljeni, ette ole pimeydessä, että se päivä veisi teidät niin kuin varas.

5 **כלכון גיר בני נוהרא אנתון ובני איממא ולא הויתון**

olette ettekä päivä lapset ja te valkeus lapset sillä te kaikki .

בני לליא ולא בני חשוכא:

pimeys lapset eikä yö lapset

Sillä te kaikki olette valkeuden lapsia, ja päivän lapsia, ettekä te ole yön lapsia, ettekä pimeyden lapsia.

6 לא נדמד הכיל איד שרכא אלא הוין עירין ומהונין:

selvät ja vartijat olemme vaan muut kuin sen tähden nukkuko ei .

Sen tähden, älkää nukkuko niin kuin muut, vaan olkaa vartijat, ja selvin päin.

Vartija on yksi enkeliryhmä tavallisen vartioinnin lisäksi.

7 אילין גיר דדמכין בלליא הו דמכין ואילין דרוין

juopunut jotka ne ja nukkuvat se yössä nukkuvat jotka sillä ne .

בלליא הו רוין:

juopunut se yössä

Sillä ne, jotka siinä yössä nukkuvat, he nukkuvat, ja ne, jotka ovat juopuneet siinä yössä, he ovat juovuksissa.

8 חנן דין דבני איממא חנן הוין עירין ברעינן

mielessämme vartioimme olemme me päivä lapset jotka mutta me .

ולבישין שרינא דהימנותא ודחובא ונסים

laittava ja rakkauden ja uskollisuuden rintakilpi puukeamme ja

סנורתא דסברא דחיא:

elämän toivon kypärä

Mutta me, jotka olemme päivän lapsia, me vartioimme ajatuksiamme. Ja puukeamme yllemme se uskollisuuden ja rakkauden rintakilpi, ja laittakaamme elämän toivon kypärä.

Rintakilven pukemisesta käytetty verbi merkitsee ainoastaan ylipapin uurim ja tummim –rintakilven pukemista; sitä, että on valmis kysymään Jumalalta vastauksia ihmisten kysymyksiin. Sanavalintaa ei voi tietää kukaan muu kuin arameaa äidinkielenään käyttävä, juutalaisen sanavaraston osaaja.

Jakeessa uurim ja tummim on siis korvattu sanoilla uskollisuus ja rakkaus.

9 מטל דלא סמן אלהא לרוגזא אלא לקנינא דחיא

elämän omistusoikeudelle vaan vihalle Jumala meitä osoittanut ei että koska .

במרן ישוע משיחא:

Messias Jeshua herrassamme

Koska Jumala ei osoittanut meitä vihaan, vaan elämän omistusoikeuteen, meidän Herramme Jeshuan, Messiaan kautta.

10 הו דמית על אפיין דאן עירינן ואן דמכינן אכחדא

yksi kuin nukumme tai ja vartioimme tai että kasvojemme ylle kuoli joka hän .

עמה נחא:

elävä kanssaan

Hän, joka kuoli meidän kasvojemme puolesta, että valvomme tai nukuimmepa, me saamme elää hänen kanssaan yhdessä.

11 מטל הנא ביאו חד לחד ובנו חד לחד איכנא

kuten yhdelle yksi rakentakaa ja yhdelle yksi lohduttakaa tämä tähden .

דאף עבדיתון:

te tehneet myös että

Tämän tähden, lohduttakaa toinen toistanne, ja rakentakaa toinen toistanne, kuten te olette tehneetkin.

12 בעינן דין מנכון אחי דהויתון ידעין לאילין דלאין בכון

teissä raatavat jotka niille tunnette olisitte että veljeni teistä mutta pyydämme .

וקימין באפיכון במרן ומלפיין לכון:

teille opettavat ja herrassamme kasvoissanne seisovat ja

Mutta me pyydämme teistä, veljeni, että tunnistaisitte ne, jotka teissä raatavat ja seisovat teidän kasvojenne keskellä meidän Herrassamme, ja opettavat teitä.

13 דהו חשיבין לכון בחובא יתירא ומטל עבדהו

heidän työnsä tähden ja runsaampi rakkaudessa teille ajattelette olette että .

אשתינו עמהו:

kanssaan rauha olisi

Että te te ajattelette heitä runsaammassa rakkaudessa, ja heillä olisi rauha kanssaan, heidän työnsä tähden.

KR38 pyytää "antamaan tunnustusta", aramea pyytää tunnistamaan, ja rakastamaan.

14 בעינן דין מנכון אחי רדו למסכלנא ולבבו לזעורי

horjuville tukekaa ja väärintekijöille ojentakaa veljeni teistä mutta pyydämme .

נפשא וסבו טענא דמחילא ואגרו רוחכון לות כלנש:

jokainen luokse henkenne laajuus ja heikkojen kuormat kantakaa ja sielut

Mutta me pyydämme teistä, veljeni; ojentakaa väärintekijöitä ja tukekaa horjuvia sieluja, ja kantakaa heikkojen kuormia, ja olkaa kärsivällisiä jokaiselle.

15 ואזדהרו דלמא אנש מנכון בישתא חלף בישתא

paha puolesta paha teistä ihminen ettei varokaa ja .

נפרוע אלא בכלזבן הרטו בתר טבתא לות חדדא

iloitsevat luokse hyvä perässä juoskaa ajat kaikessa vaan palkitseva

ולות כלנש:

jokainen luokse ja

Ja varokaa, ettei kukaan teistä palkitsisi pahaa pahan puolesta, vaan koko ajan, juoskaa sen hyvän perään, iloitsevien luokse, ja jokaisen luokse.

16 הו חדין בכלזבן:

ajat kaikessa iloitsette olkaa .

Olkaa koko ajan iloisia.

17 ומצלין דלא שלוא:

lepotauko ilman rukoillette ja .

Ja rukoilkaa ilman taukoja.

18 ובכל מדם הוו מודין הנו גיר צבינה דאלהא

Jumalan tahtonsa sillä tämä kiitätte olkaa asia kaikessa ja .

בישוע משיחא בכון:

teissä Messias Jeshuassa

Ja olkaa kiittämässä kaikissa asioissa, sillä tämä on teille Jumalan tahto Jeshuassa, Messiaassa.

19 רוחא לא תדעכון:

sammutatte ei henki .

Sitä henkeä, älkää sammuttako!

20 נביותא לא תסלון:

salaillette ei profetia .

Profetiaa älkää kätkekö!

Salata, kätkeä, on "laittaa koriin". Sal, tuleeko suomenkin "salaaminen" koriin laittamisesta?

21 כלמדם בקו ודשפיר אחודו:

pitäkää kiinni kaunis joka ja tutkikaa asia kaikki .

Tutkikaa joka asiaa, ja pitäkää kiinni siitä, mikä on kaunista.

22 ומן כל צבו בישא ערוקו:

paetkaa paha tahto kaikesta ja .

Ja kaikesta pahasta tahdosta paetkaa.

23 הו דין אלהא דשלמא נקדשכון גמיראית לכלכון

teille kaikille täydellisesti teidät pyhittävä rauhan Jumala mutta hän .

וכלה רוחכון ונפשכון ופגרכון ננטר דלא רשין

paheet ilman varjeleva ruumiinne ja sielunne ja henkenne kaikkensa ja

למאתיתה דמרן ישוע משיחא:

Messias Jeshua herramme tulemukselleen

Mutta hän, rauhan Jumala, on teidät pyhittävä täydellisesti, teidät kaikki, ja koko tedän henkenne ja sielunne ja ruumiinne hän on varjeleva ilman paheita, meidän Herramme Jeshuan, Messiaan, tulemukseen saakka.

24 מהימן הו מן דקרכון דהו נעבד:

tekevä hän että teidät kutsui joka hän uskollinen .

Hän, joka teidät kutsui, on uskollinen, että hän sen tekee.

25 אחי צלו עלין:

yllemme rukoilkaa veljeni .

Veljeni, rukoilkaa meidän puolestamme.

Seemiläisissä kielissä siunaukset tulevat ihmisen päälle, sanatarkasti.

26 שאלו בשלמא דאחין כלהון בנושקתא קדישתא:

pyhä suudelmassa he kaikki veljemme jotka rauhassa lähettäkää .

Lähettäkää "shalom!" kaikille, jotka ovat veljiämme, pyhän suudelman kautta.

27 מומא אנא לכוֹן במרן דתתקרא אגרתא הדא

tämä kirje luettaisiin että herrassamme teille minä vannotan .

לכלהון אחא קדישא:

pyhä veljet heille kaikille

Minä vannotan teitä meidän Herramme kautta, että tämä kirje luettaisiin kaikille pyhille veljille.

28 טיבותה דמרן ישוע משיחא עמכוֹן אמין:

amen kanssanne Messias Jeshua herramme siunauksensa .

Meidän Herramme Jeshuan, Messiaan hyvyys kaikkien teidän kanssanne. Amen!